

Kela polkee kuntoutuksen laatua

Toimintaterapeuttiliitto on huolissaan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen laadusta. Toimintaterapian osalta Eteläisen vakuutuspiirin hankintojen tuloksiset eivät herätä suurta huolta mutta Kelan välinpitämättömyys kuntoutuksen laatua kohtaan on erittäin huolestuttavaa.

Toimintaterapiapalveluiden kysyntä ja tarjonta vastaavat toisiaan

Toimintaterapian hankintapäätökset julkistettiin alkuvuokolla Eteläisessä vakuutuspiirissä. Päätöksistä kävi ilmi, että vaativan lääkinällisen kuntoutuksen toimintaterapiapalveluiden kysynnän ja tarjonnan määrä vastaavat Etelä-Suomessa pääasiallisesti toisiaan. Ilman sopimusta jäi 11% palveluntuottajista. Palveluiden hintahaitari oli kohtuullinen eikä jakoa esimerkiksi valtakunnallisten isojen yritysten ja mikroyritysten välillä ole havaittavissa. Näiden tekijöiden perusteella voidaan myös olettaa, että palveluntuottajista löytyy sekä lasten että aikuisten vaatimaan lääkinälliseen kuntoutukseen täydennyskoulutusta hankkineita toimintaterapeutteja.

Koulutuspolitiikan vaikutus näkyy hankinnoissa

Toimintaterapiapalveluita tarjoavien yritysten määrä heijastaa alan koulutuspoliittisia ratkaisuja. Suomessa on viisi toimintaterapeuttia 10 000 asukasta kohden. Lukumäärä on pieni muihin Pohjoismaihin verrattuna. Tanskassa on 14 toimintaterapeuttia 10 000 asukasta kohden. Ruotsissa vastaava luku on 10, Norjassa ja Islannissa kahdeksan. Toimintaterapeuttien vähäinen määrä Suomessa vaikuttaa siihen, että myöskään Kelan kilpailutuksessa ei syntynyt merkittävää ylitarjontaa tai esimerkiksi kovan kilpailutilanteen aiheuttamaa hintojen polkemista.

Kela osoittaa lähes olematonta arvostusta laatua kohtaan

Kelan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen kilpailutuksessa tarjousten valintaperusteena on kokonaistaloudellinen edullisuus, jossa hinnan painoarvo on 80% ja laatutekijöiden 20%.

Kela kuntoutuksen tutkimus ja kuntoutuspalveluiden kehittäminen on ollut vuosien ajan suomalaisen kuntoutusjärjestelmän ainutlaatuinen vahvuus. Kela on tämän työn pohjalta määritellyt muun muassa hyvät kuntoutuskäytännöt, joiden painoarvoa se nyt itse heikensi. Kuntoutusalan asiantuntijat, kuten toimintaterapeutit, ovat terveydenhuollon ammattihenkilöitä, joilla on lainsäädäntöön pohjautuva täydennyskoulutusvelvollisuus. Tämä koskee myös Kelan kilpailutukseen osallistuvia yrittäjiä ja ammatinharjoittajia. Kela itsekin edellyttää, että nyt hankittavien kuntoutuspalveluiden tulee perustua erityisasiantuntemukseen. Tämä on vakavassa ristiriidassa sen kanssa, että täydennyskoulutuksen arvostus on kilpailutuksessa heikko.

Toimintaterapeuttiliitto on syvästi huolestunut siitä, että Kela osoittaa lähes olematonta arvostusta asiantuntijuutta, täydennyskoulutusta ja kokemusta kohtaan. Tämä näkyy korostuneesti toimintaterapeuttien läheisten yhteistyökumppaneiden, fysioterapeuttien, kohdalla. Kovassa kilpailutilanteessa huolestuttavan paljon fysioterapian osaamista ja asiantuntijuutta on jäänyt hankintojen ulkopuolelle, kun pääasiallinen merkitsevä tekijä palveluntuottajien valinnassa on alhainen hinta.

Koko maan tilanne vielä avoin

Toimintaterapiapalveluiden saatavuudessa on suuria alueellisia eroja. Pohjois- ja Itä-Suomessa sekä pohjanmaalla toimintaterapeuteista on paikoin pulaa. Kelan hankintojen vaikutukset vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen toimintaterapiapalveluihin koko Suomen alueella on mahdollista arvioida vasta sitten, kun Kela on julkaissut kaikkien alueiden hankintapäätökset.

Kristina Holmberg
Puheenjohtaja
kristina.holmberg@toimintaterapeuttiliitto.fi
puh. 040 759 5588